

RP 162/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av energieffektivitetslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att energieffektivitetslagen ändras. Genom den föreslagna lagen genomförs den artikel i energieffektivitetsdirektivet som gäller offentliga organs förpliktelser att göra energieffektiva inköp. Dessutom kompletteras lagen med vissa definitioner som finns i energieffektivitetsdirektivet. Bakom förslaget ligger behovet att precisera det nationella genomförandet av energieffektivitetsdirektivet i fråga om de punkter som Europeiska kommissionen har framförde i ett motiverade yttrande till Finland.

Ändringarna syftar till att stärka den offentliga sektorns föredömliga roll som främjare av energieffektivitet. Det föreslås att lagens tillämpningsområde utvidgas så att det gäller centralförvaltningsmyndigheter när dessa upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i propositionen. Det föreslås att bestämmelserna om offentliga organs anskaffningar fogas till ett nytt separat kapitel och att de centrala definitionerna fogas till lagen. I syfte att smidiggöra lagstiftningen föreslås även vissa tekniska ändringar.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

RP 162/2016 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1 NULÄGE.....	3
1.1 Energieffektivitetsregleringen i Europeiska unionen.....	3
1.2 Nationell lagstiftning och praxis.....	2
1.3 Den internationella utvecklingen.....	5
1.4 Bedömning av nuläget	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	6
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	7
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	8
5 REMISSYTTRANDE OCH HUR DE HAR BEAKTATS	8
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
2 IKRAFTTRÄDANDE.....	13
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	13
LAGFÖRSLAG.....	14
Lag om ändring av energieffektivitetslagen.....	14
BILAGA	18
PARALLELLTEXT	18
Lag om ändring av energieffektivitetslagen.....	18

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Energieffektivitetsregleringen i Europeiska unionen

Energieffektivitetsdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (nedan energieffektivitetsdirektivet) antogs den 25 oktober 2012 och trädde i kraft den 4 december 2012. Ett fullständigt genomförande av energieffektivitetsdirektivet har stor betydelse med tanke på uppnåendet av EU:s energi- och klimatmål. Direktivet har syftat till att öka medlemsstaternas strävanden att använda energi effektivt i alla faser av energikedjan, allt från omvandlingen och distributionen av energi till den slutliga användningen. I övervägande 15 i ingressen till direktivet konstateras att de offentliga utgifterna sammanlagt uppgår till 19 % av Europeiska unionens bruttonationalprodukt. Därför utgör den offentliga sektorn en viktig drivkraft för att stimulera en marknadsomvandling mot mer effektiva produkter, byggnader och tjänster, samt för att utlösa förändringar av medborgarnas och företagets beteende när det gäller energianvändning. Dessutom kan en minskad energianvändning genom åtgärder för förbättrad energieffektivitet frigöra offentliga resurser för andra ändamål.

Bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet skulle ha införlivats i den nationella lagstiftningen senast den 5 juni 2014. I artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet föreskrivs om energieffektivitet i offentliga organs inköp. Artikel 6.1 i direktivet tillsammans med bilaga III till direktivet förpliktar medlemsstaterna att se till att centralförvaltningsmyndigheter endast köper produkter, tjänster och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda, förutsatt att detta är förenligt med kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens. Enligt andra stycket i artikel 6.1 ska den skyldighet som anges i första stycket gälla för avtal för offentliga organs inköp av varor, tjänster och byggnader under förutsättning att dessa avtals värde minst uppgår till de tröskelvärden som anges i artikel 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster.

I bilaga III till direktivet specificeras mer i detalj de krav på energieffektivitet som gäller för centralförvaltningsmyndigheters inköp av produkter, tjänster och byggnader. I bilagan hänvisas till Europeiska unionens (nedan EU) rättsakter där det definieras hurdana produkter, tjänster och byggnader centralförvaltningsmyndigheter bör upphandla och till vilka effektivitetsklasser inköpen bör höra. Dessa rättsakter är Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (nedan ekodesigndirektivet), direktiv 2010/30/EU om märkning och standardiserad konsumentinformation som anger energirelaterade produkters förbrukning av energi och andra resurser (nedan energimärkningsdirektivet), rådets beslut 2006/1005/EG om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta staters regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (nedan Energy Star-beslutet), Europaparlamentets och rådets förordning 2009/1222/EG om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar (nedan däckmärkningsförordningen) samt direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda (nedan direktivet om byggnaders energiprestanda).

Enligt artikel 6.2 tillämpas artikel 6 i fråga om försvarsmaktens kontrakt endast i den utsträckning som dess tillämpning inte kommer i konflikt med försvarsmaktens natur och huvudsakliga syfte. Förpliktelsen tillämpas således inte på avtal om leverans av militär utrustning enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet. I artikel 6.3 förutsätts att medlemsstaterna uppmuntrar offentliga organ, även på regional och lokal nivå, att följa centralförvaltningsmyndigheters goda exempel genom att bara köpa produkter, tjänster och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda. Enligt artikel 6.3 bör offentliga organ, när de upphandlar tjänster med ett betydande energiinslag, bedöma möjligheten att ingå långsiktiga energieffektivitetsavtal som ger långsiktiga energibesparingar.

Europeiska kommissionens överträdelseförfarande

Finland har huvudsakligen genomfört bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet genom energieffektivitetslagen 1429/2014, som trädde i kraft den 1 januari 2015. I ett memorandum av den 5 juni 2014 som sändes till kommissionen i samband med anmälan konstaterade Finland att förpliktelseerna enligt artikel 6 har ge-

RP 162/2016 rd

nomförts nationellt genom statsrådets principbeslut om främjande av hållbara miljö- och energilösningar (cleantech-lösningar) i offentlig upphandling, som utfärdades den 13 juni 2013. I principbeslutet förutsätts att den offentliga sektorn främjar cleantech-lösningar i all upphandling och i synnerhet i byggverksamheten, energisektorn, trafiken och avfallshanteringen. I memorandumet konstaterade Finland dessutom att det i praktiken endast är statens upphandlande enhet Hansel Ab som för de centralförvaltningsmyndigheternas räkning upphandlar produkter och tjänster som överstiger de tröskelvärden för produkter eller tjänster som det hänvisas till i energieffektivitetsdirektivet. Då borde det vara tillräckligt att Hansel Ab iakttar principbeslutet och rapporterar om inköpen i fråga.

Finland mottog den 22 oktober 2015 från Europeiska kommissionen det motiverade yttrandet 2014/0336 C (2015) 7082 final om genomförandet av energieffektivitetsdirektivet (nedan det motiverade yttrandet). I det motiverade yttrandet har kommissionen i fråga om artikel 6 ansett att även om anvisningarna i principbeslutet kan anses främja hållbara lösningar, uppfyller de uppenbart inte de krav som ställs i bilaga III till direktivet. Även i fråga om artikel 2 konstaterade kommissionen att det är viktigt att på ett klanderfritt sätt införliva definitionerna i direktivet i den nationella lagstiftningen för att säkerställa att begreppen i direktivet iaktas som sig bör i samtliga medlemsstater. Enligt kommissionen ingår definitionerna i artikel 2 inte i de genomförandeåtgärder som Finland anmält. Finland har inte heller lämnat uppgifter utifrån vilka kommissionen skulle kunna sluta sig till att definitionerna ingår annanstans i den nationella lagstiftningen.

Finlands regering har svarat på kommissionens motiverade yttrande med ett brev daterat den 21 december 2015. I svaret konstaterades att i fråga om definitionerna i artikel 2 i direktivet ska de punkter som fattas införlivas i den nationella lagstiftningen genom en lag om ändring av energieffektivitetslagen. Förpliktelserna i första stycket i artikel 6 om offentliga sektorns energieffektiva inköp tillsammans med bilaga III ska också införlivas i den nationella lagen genom lagen om ändring av energieffektivitetslagen. I sitt svar meddelade Finland att ändringarna i lagstiftningen uppskattas träda i kraft den 1 januari 2017.

1.2 Nationell lagstiftning och praxis

Energieffektivitetslagen

Energieffektivitetslagen (1429/2014) trädde i kraft den 1 januari 2015. I energieffektivitetslagen föreskrivs det om främjande av energieffektiviteten, om energibesiktningar som görs för att främja energieffektiviteten, om kostnadsnyttoanalyser som görs för att främja högeffektiv kraftvärme och utnyttjandet av överskottsvärme samt om energimarknadsföretagens skyldighet att verka för en effektiv och sparsam användning av energi i kundernas verksamhet. EU:s energieffektivitetsdirektiv har nationellt genomförts huvudsakligen genom energieffektivitetslagen.

Statsrådets principbeslut om främjande av hållbara miljö- och energilösningar (cleantech-lösningar) i offentlig upphandling

Statsrådets principbeslut om främjande av hållbara miljö- och energilösningar (cleantech-lösningar) i offentlig upphandling (nedan principbeslutet) utfärdades den 13 juni 2013. Målet för principbeslutet är att minska användningen av energi och material samt de skadliga miljökonsekvenserna under produktens, tjänstens eller byggnadens hela livscykel och att skapa incitament för uppkomst och införande av nya cleantech-lösningar. Enligt principbeslutet ska de statliga upphandlande enheterna ta hänsyn till energi- och miljöperspektivet i all planerad upphandling. De upphandlande enheterna ska också kartlägga nya alternativ samt beakta utnyttjandet av cleantech-lösningar med särskild betoning på uppkomst och införande av nya eller väsentligt förbättrade lösningar. De upphandlande enheterna ska utnyttja databanken vid rådgivningstjänsten för hållbar upphandling, livscykelkostnadskalkyl och, i den utsträckning det är möjligt, andra räknare med vars hjälp det är möjligt att få fram metoder för att minska kostnaderna och förbättra energi- och materialeffektiviteten. Principbeslutet är förpliktande för de statliga upphandlande enheterna och en rekommendation för andra offentliga upphandlande enheter.

Även statsrådets principbeslut om energieffektivitet (2/2010) förutsätter att energieffektivitet tas som ett centralt kriterium i den offentliga upphandlingen och att den offentliga sektorn föregår med gott exempel när det gäller att främja energieffektiviteten.

Styrning av statens upphandlingsverksamhet

Statens upphandlingsstrategi (35/2009) skapar en enhetlig grund för styrnings- och utvecklingsåtgärder för statens upphandlingsverksamhet på den statliga koncernnivån samt fastställer de delområden och åtgärder som utvecklingen av upphandlingsverksamheten avses fokusera på under de närmaste åren. Upphandlings-

RP 162/2016 rd

strategin tillämpas i statsförvaltningen. Upphandlingsstrategin på koncernnivå bildar en fast helhet tillsammans med förvaltningsområdets och enskilda ministeriers samt ämbetsverks och inrättnings upphandlingsstrategier.

Finansministeriet ansvarar för den strategiska styrningen och utvecklingen av statens upphandlingsverksamhet på koncernnivå, utarbetandet av en allmän strategi och verksamhetspolicyer, utveckling av tillvägagångssätten och metoderna samt uppföljning av produktiviteten för statens upphandlingsverksamhet. Dessutom styr finansministeriet verksamheten hos statens upphandlande enhet Hansel Ab samt hos affärsverket Senatfastigheter. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för beredningen av författningar om offentlig upphandling, informationen om författningarna, rådgivningen och säkerställandet av att den inre marknaden fungerar. Arbets- och näringsministeriet upprätthåller också det elektroniska upphandlingsannonseringssystemet HILMA samt tillsammans med Kommunförbundet rådgivningsenheten för offentlig upphandling. Dessutom ingår påverkansarbete kring offentlig upphandling i EU och i Världshandelsorganisationen WTO i arbets- och näringsministeriets uppgifter. Enligt statens upphandlingsstrategi har miljöministeriet hand om beaktande av miljömålen och energisparmålen för offentlig upphandling.

Med tanke på energieffektivitet publicerade arbets- och näringsministeriet i överensstämmelse med sin informations- och rådgivningsroll nya anvisningar om energieffektivitet i offentlig upphandling i januari 2016. Anvisningarna har karaktären av rekommendationer och där anges de viktigaste förpliktelseerna som styr energieffektiviteten i offentlig upphandling och klarläggs hur energieffektivitet kan beaktas på ett täckande sätt i upphandlande enheter. Avsikten är organisationer både inom centralförvaltningen och på regional och lokal nivå införlivar anvisningarna i sina egna strategier och anvisningar om upphandling.

En grundläggande riktlinje i statens upphandlingsverksamhet är att inköp av vanliga varor och tjänster samt allmänt förekommande vanliga informationstekniska apparater, program och informationssystem konkurrensutsätts centraliserat. Vid dessa inköp använder statliga ämbetsverk och inrättningar avtal som inköpscentralen Hansel Ab har konkurrensutsatt. Enligt upphandlingsstrategin uppmuntras statliga upphandlande enheter också till samarbete med företag, för att de upphandlande enheterna bättre ska få information om lösningar som står till buds på marknaden och företagen i sin tur ska få information om aktuella behov som de upphandlande enheterna har. På så sätt kan marknaden också utveckla utbudet enligt de statliga upphandlande enheternas framtida behov, dvs. enligt efterfrågan, och den offentliga sektorn kan främja innovationer och föregå med gott exempel för andra aktörer.

Upphandlingslagstiftningen

Upphandlingslagstiftningen bestämmer de regler som tillämpas vid konkurrensutsättningen i upphandlingsförfarandet. Bestämmelser om konkurrensutsättning av offentliga upphandlingar finns i lagen om offentlig upphandling (348/2007) (nedan upphandlingslagen), i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007) (nedan försörjningslagen) samt i statsrådets förordning om offentlig upphandling (614/2007) (nedan upphandlingsförordningen). Genom upphandlingslagstiftningen regleras förfarandena för konkurrensutsättning och de upphandlande enheterna är skyldiga att iaktta dessa förfaranden vid upphandling. I upphandlingslagen föreskrivs bland annat om annonseringen av upphandlingar, anbudsfrågan och definieringen av upphandlingsobjekt, valet av anbudsgivare och anbud, upphandlingsbesluten samt om rättsmedel. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster har genomförts genom den nationella upphandlingslagstiftningen.

Syftet med upphandlingslagen är att effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster och byggentreprenader vid anbudsförfaranden för offentlig upphandling. Konkurrensutsättningen styrs av de principer som iakttas vid offentlig upphandling, vilka är bland annat principerna om likvärdig behandling och icke-diskriminering samt principerna om öppenhet och proportionalitet. De upphandlande enheterna ska också utnyttja konkurrensförhållandena. De upphandlande enheterna ska sträva efter att ordna sin upphandling så att den kan genomföras på ett så ekonomiskt och systematiskt sätt som möjligt samt i form av så ändamålsenliga helheter som möjligt med beaktande av miljöaspekterna. Ett centralt mål är att hitta den bästa lösningen med tanke på förhållandet mellan pris och kvalitet. I fråga om upphandlingsbehoven ska hänsyn också tas till kostnaderna under hela livscykeln.

Utöver kraven på ekonomisk förmånlighet kan de upphandlande enheterna med iakttagande av de allmänna upphandlingsprinciperna även sätta upp andra samhällseliga mål för sina inköp. Typiska samhällseliga mål kan vara till exempel miljöaspekter och sociala aspekter samt aspekter som främjar innovation, sysselsättning el-

RP 162/2016 rd

ler jämställdhet. Det är bra att i avtalsvillkoren för upphandlingen ange de särskilda krav som påverkar upphandlingens innehåll och på så sätt även i omfattande grad informera om dessa krav i anbudshandlingarna.

Enligt upphandlingslagen ska den upphandlande enheten anta det anbud som utifrån kriterier som är kopplade till föremålet för upphandlingen totalekonomiskt sett är det mest fördelaktiga eller det som har det lägsta priset. Enligt lagen kan den upphandlande enheten som kriterier vid bedömningen av den totalekonomiska fördelaktigheten dock använda till exempel kvalitet, pris, tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, miljöegenskaper, driftskostnader, kostnadseffektivitet, eftermarknadsservice och tekniskt stöd, underhållsservice, leveransdag, leveranstid eller tid för fullgörandet eller livscykelkostnader. Vid bedömningen kan den upphandlande enheten också ta hänsyn till bl.a. kriterier som gäller uppfyllande av miljökrav. I princip kan den upphandlande enheten alltså vid fastställande av kraven på upphandlingsinnehållet förutsätta vilka miljövänliga egenskaper som helst, såvitt de har samband med upphandlingsobjektet, såvitt de inte ger den upphandlande enheten obegränsad valfrihet, såvitt de har nämnts i anbudshandlingarna och såvitt de i verkligheten inte diskriminerar eller favoriserar en viss anbudsgivare.

Statsförvaltningens samordnade upphandling

11 § i upphandlingslagen tillåter anskaffning av varor, tjänster eller byggtreprenader direkt utan förfarande för konkurrensutsättning via en inköpscentral, om inköpscentralen har följt upphandlingslagen. Enligt 2 mom. i paragrafen avses med inköpscentral en upphandlande enhet som anskaffar varor eller tjänster åt de upphandlande enheter som direkt eller indirekt äger den eller som sluter upphandlingskontrakt eller ramavtal om varor, tjänster eller byggtreprenader för dessa. Det förutsätts då att inköpscentralen utför de ovan nämnda uppgifterna och att den uttryckligen har grundats för att utföra dessa uppgifter eller att skötseln av dessa uppgifter har bestämts eller fastställts som centralens verksamhetsområde.

Bestämmelser om centraliserad upphandling i statsförvaltningen finns i 22 a § i lagen om statsbudgeten (423/1988), där det anges att inom statsförvaltningen kan genom samordnad upphandling anskaffas för förvaltningen nödvändiga, sedvanliga varor och tjänster, sedvanlig datateknisk utrustning jämte programvara vilka är avsedda att användas i stor omfattning samt informationssystem som används gemensamt inom förvaltningen. Hansel Ab har hand om statens samordnade upphandling. Bestämmelser om bolagets verksamhet finns i lagen om Hansel Ab (1096/2008) (nedan Hansellagen). Hansel Ab ägs av staten och är i statens besittning. Bolaget är en sådan inköpscentral som avses i 11 § i upphandlingslagen och i 22 § i försörjningslagen och har till uppgift att åt andra upphandlande enheter anskaffa varor och tjänster och att sluta upphandlingskontrakt och ramavtal om varor och tjänster. I Hansellagen finns närmare bestämmelser om bolagets uppgifter och kunder.

Genom finansministeriets beslut om samordnad upphandling inom statsförvaltningen (766/2006) bestäms om produkter som omfattas av den samordnade upphandlingen. Enligt 2 § i beslutet ansvarar enheten för kollektiv upphandling, Hansel Ab, för statsförvaltningens räkning för konkurrensutsättningen av de produkter och tjänster som omfattas av den samordnade upphandlingen. Hansel Ab ska informera de statliga ämbetsverken och inrättningarna om konkurrensutsättningar, upphandlingsbeslut, kontrakt som slutits, ibruktagandet av kontrakten och frågor som gäller tillämpningen av dem.

Lagen om beaktande av energi- och miljökonsekvenser vid offentlig upphandling av fordon

Lagen om beaktande av energi- och miljökonsekvenser vid offentlig upphandling av fordon (1509/2011) är den enda gällande speciallagen om offentlig upphandling som direkt förpliktar till beaktande av miljöaspekten och energieffektiviteten vid offentlig upphandling. Genom lagen har genomförts Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon. Enligt lagen kan energi- och miljökonsekvenserna beaktas som minimikrav som en del av de tekniska uppgifterna om upphandlingen eller som jämförelsekriterier för totalekonomisk fördelaktighet. Vid bedömningen av den totalekonomiska fördelaktigheten ska miljökostnaderna för ett fordon under hela dess livscykel beräknas. Till energi- och miljökonsekvenser av fordon i drift räknas energiförbrukning, koldioxidutsläpp samt utsläpp av kväveoxider, kolväten och partiklar. Dessutom får buller och lokala verkningar av utsläppen samt andra miljökonsekvenser beaktas.

Regeringsprogrammet

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering är Finlands strategiska mål på tio års sikt att Finland är en föregångare inom bio- och kretsloppsekonomi samt miljöteknik. Regeringsperiodens spetsprojekt för kolfri, ren och förnybar energi på ett kostnadseffektivt sätt förutsätter att användningen av utsläppsfri, förnybar energi ökas på ett hållbart sätt så att dess andel under 2020-talet överstiger 50 procent och

RP 162/2016 rd

självförsörjningsgraden, som omfattar bl.a. torv, överstiger 55 procent. Viktiga mål är bl.a. att den offentliga sektorn uppmuntras till kolneutrala energilösningar samt att införandet av ny teknik prioriteras inom pilotprojekt i miljötekniksektorn.

I regeringsprogrammet betonas också innovativa lösningar. Målet för spetsprojektet för skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet är att främja att innovations- och serviceplattformar uppstår i sektorer där den offentliga förvaltningen har en viktig roll för att marknaden ska fungera. Enligt spetsprojektet är sådana sektorer t.ex. trafik som service, hälso- och sjukvård, lärande och industriellt internet. Genom lagstiftningsåtgärder främjas ibruktagandet av ny teknik, digitalisering och nya affärskoncept. Målet är att 5 procent av all offentlig upphandling ska vara innovationsupphandling.

1.3 Den internationella utvecklingen

Sverige

I Sverige har artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet om offentliga organs inköp samt de energieffektivitetskrav för statliga myndigheters inköp av produkter, tjänster och byggnader som nämns i bilaga III genomförts genom förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader. I förordningen finns paragrafer om tröskelvärden, inköp av energieffektiva varor, inköp av tjänster, inköp av byggnader eller ingående av hyresavtal, generella undantag och undantag för Sveriges försvar på det sätt som bestäms i energieffektivitetsdirektivet. Förordningen trädde i kraft den 6 juli 2015.

Danmark

I Danmark föreskrivs om offentliga organs energieffektiva inköp enligt artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet genom förordningen *Cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner* (nr 9477 af 02/07/2014). Ursprungligen utfärdade Klimat- och energiministeriet förordningen som en del av regeringens energiavtal i februari 2008, men förordningen ändrades senare i juli 2014 så att den motsvarar bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet. Ett centralt mål är att minska statsförvaltningens energiförbrukning med minst 14 procent från referensvärdet år 2006 senast år 2020. I förordningen finns dessutom bestämmelser om upphandling av energieffektiva produkter och tjänster, uppföljning av och rapportering om energiförbrukning, säkerställande att byggnader har hög energiprestanda samt framtagning och publicering av information om energi- och vattenförbrukning. Bilaga 1 till förordningen, som 6 § i förordningen hänvisar till, motsvarar bilaga III till energieffektivitetsdirektivet.

Belgien

I Belgien föreskrivs om energieffektivitet i viss offentlig upphandling genom förordningen *Arrêté royal relatif aux exigences d'efficacité énergétique dans le cadre de certains marchés publics portant sur l'acquisition de produits, de services et de bâtiments – Koninklijk besluit betreffende de energie-efficiëntie-eisen in het kader van bepaalde overheidsopdrachten betreffende de verwerving van producten, diensten en gebouwen*. Förordningen trädde i kraft den 13 juli 2014 och genom den genomfördes artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet samt de relaterade bestämmelserna i bilaga III. I förordningen finns i enlighet med direktivet bestämmelser om energieffektivitet hos produkter och byggnader vid inköp som överstiger tröskelvärdena. Dessutom föreskrivs i förordningen om frivilliga åtgärder med hjälp av vilka centralförvaltningsmyndigheter samt andra offentliga organ kan göra energieffektiva inköp även om tröskelvärdena inte överstigs. Försvarsmaktens inköp omfattas inte av förordningen.

1.4 Bedömning av nuläget

Bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet har genomförts nationellt huvudsakligen genom energieffektivitetslagen, elmarknadslagen (588/2013), naturgasmarknadslagen (588/2000) samt lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013). Enligt Europeiska kommissionens motiverade yttrande till Finland har Finland dock inte i tillräcklig grad genomfört definitionerna i artikel 2 och förpliktelserna i fråga om offentliga organs inköp enligt artikel 6. Finland har i sitt svar meddelat att energieffektivitetslagen behöver ändras till denna del och att de bestämmelser som behövs ska fogas till lagen.

När det gäller lagstiftningen om offentlig upphandling, har en totalrevidering av upphandlingsregleringen beretts vid arbets- och näringsministeriet. Totalreformen syftar till att genomföra EU:s nya upphandlingsdirektiv. Upphandlingsdirektivpaketet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (nedan direktivet om offentlig upphandling) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU om upphandling av enheter som är verksamma på områ-

RP 162/2016 rd

dena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG, antogs den 26 februari 2014. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om upphandlingsförfarandet (RP 108/2016 rd) lämnades till riksdagen den 22 juni 2016. Det uppskattas att den nya lagstiftningen träder i kraft mot slutet av 2016.

Enligt betänkandet från arbetsgruppen för beredning av en totalreform av upphandlingslagen (Arbets- och näringsministeriets publikationer. Konkurrenskraft 37/2015, nedan betänkandet) är avsikten att i den nya upphandlingslagen utgående från upphandlingsdirektiven klarlägga bland annat hur de upphandlande enheterna kan främja miljöskydd och hållbar utveckling. Offentlig upphandling har redan länge ansetts vara ett effektivt verktyg för att uppnå de samhälleliga målen, eftersom de upphandlande enheterna representerar en central köpkraft på många betydande marknader. Enligt betänkandet finns det ett klart behov av att skapa klarhet i lagstiftningen när det gäller beaktande av miljöaspekter och sociala aspekter i den offentliga upphandlingen, även om beaktandet av dessa aspekter har blivit vanligare redan efter ikraftträdandet av den gällande upphandlingslagstiftningen. I betänkandet konstateras att det i den föreslagna lagen ska klarläggas hur de upphandlande enheterna kan främja miljöskydd och hållbar utveckling och samtidigt säkerställa att det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet fås i upphandlingskontrakten.

En klar ambition i den nationella regleringen och EU:s reglering av offentlig upphandling är att stödja fullgörandet av energieffektiva, miljövänliga och innovativa inköp. Speciellt ökningen av energieffektiviteten genom ny teknik och innovativa lösningar är av central betydelse. Således är det viktigt att främja innovativa och miljövänliga inköp, då strävan är att i omfattande grad öka energieffektiviteten i samhället. I nuläget ingår emellertid inte en egentlig förpliktelse att uppnå energieffektivitet i offentlig upphandling i den nationella lagstiftningen, med undantag för lagen om beaktande av energi- och miljökonsekvenser vid offentlig upphandling av fordon.

Energieffektivitetskraven för produkter, tjänster och byggnader enligt energieffektivitetsdirektivet lämpar sig inte för att bli fogade till den nya upphandlingslagen, eftersom det i upphandlingslagen föreskrivs om förfarandet vid offentlig upphandling. Avsikten är inte att genom upphandlingslagen föreskriva om förpliktelser som bestämmer upphandlingsinnehållet. Energieffektivitetsdirektivet förutsätter dock att medlemsstaterna säkerställer att centralförvaltningsmyndigheter upphandlar endast energieffektiva produkter, tjänster ja byggnader. I direktivet finns noggranna bestämmelser om upphandlingsobjekten samt om de krav på energieffektivitet som ställs på dem.

Statsrådets principbeslut om energieffektivitet förutsätter att den offentliga sektorn föregår med gott exempel när det gäller att främja energieffektivitet. Principbeslutet om cleantech-lösningar förutsätter i sin tur konkreta åtgärder i synnerhet i fråga om energi, trafik, byggverksamhet, energianvändande utrustning samt tjänster. Enligt den riktlinje som anges i kommissionens motiverade yttrande är principbeslutet dock inte tillräckligt för att uppfylla bestämmelserna om offentliga organs inköp i artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Det föreslås att energieffektivitetslagen ändras på det sätt som kommissionen föreslår i sitt motiverade yttrande, så att energieffektivitetsdirektivets bestämmelser om energieffektivitet i centralförvaltningsmyndigheters inköp fogas till lagen och att lagen kompletteras med de centrala definitioner som fattas. Syftet med förslagen om offentliga organs inköp är att centralförvaltningsmyndigheter endast upphandlar produkter, tjänster och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda, i den utsträckning det är förenligt med kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens. Den offentliga sektorn är en viktig aktör som genom sitt exempel kan främja att marknaden förändras så att den sporrar till produktion av produkter, tjänster och byggnader med högre energieffektivitetsprestanda samt ändrar medborgarnas och företagens energiförbrukningsvanor. Genom att minska energiförbrukningen kan den offentliga sektorn också styra resurser till andra ändamål och effektivisera användningen av allmänna medel.

Bestämmelser om kraven på energieffektivitet för produkter, tjänster och byggnader som centralförvaltningsmyndigheter upphandlar ska finnas i energieffektivitetslagen, eftersom upphandlingslagstiftningen innehåller bestämmelser om förpliktelser i samband med förfarandet. De förpliktelser i samband med energieffektivitet som definierar upphandlingsobjektet och bestämmer att centralförvaltningsmyndigheter ska upphandla produkter, tjänster eller byggnader av viss typ föreslås bli fogade till energieffektivitetslagen som specialbestämmelser. Till denna del föreslås det också att lagens tillämpningsområde utvidgas så att det gäller centralförvaltningsmyndigheter när dessa upphandlar produkter, tjänster och byggnader i enlighet med förslaget. Det föreslås att bestämmelserna om offentliga organs inköp fogas till ett nytt separat kapitel i energieffektivitetslagen. De centrala definitioner i energieffektivitetsdirektivet som fattas och som används i det

nationella systemet föreslås bli fogade till paragrafen med lagens definitioner. Dessutom föreslås vissa tekniska ändringar i syfte att smidiggöra regleringen.

3 Propositionens konsekvenser

Det sammanlagda värdet av den offentliga sektorns inköp i Finland är årligen cirka 32 miljarder euro, vilket motsvarar cirka 15 procent av bruttonationalprodukten. Den största delen av inköpen utgörs av kommuners, samkommuners och andra kommunala organisationers inköp. År 2015 uppgick värdet av inköp som organisationer inom den statliga centralförvaltningen gjorde till sammanlagt cirka 5 miljarder euro. Enligt Hansel Ab:s årsberättelse för 2014 uppgick värdet av den samordnade upphandlingen genom ramavtal sammanlagt till 715 miljoner euro. Värdet av den samordnade upphandlingen via Hansel Ab utgjorde således cirka två procent av totalvärdet av den offentliga upphandlingen. Senatfastigheter ansvarar huvudsakligen för ärenden som hänför sig till statliga lokaler. Enligt årsberättelsen för 2015 uppgick Senatfastigheternas totala inköp år 2015 till sammanlagt 490 miljoner euro, varav 260 miljoner euro hänförde sig till investeringsprojekt.

De krav på energieffektivitet som föreslås i propositionen när det gäller offentliga organs inköp förpliktar endast centralförvaltningsmyndigheter och gäller inköp som överstiger de tröskelvärden som anges i direktivet om offentlig upphandling. De aktuella inköpens andel av det sammanräknade totalvärdet av offentlig upphandling är liten. EU-tröskelvärden enligt artikel 4 i direktivet om offentlig upphandling är 5 186 000 euro för byggtentreprenadkontrakt, 134 000 euro för varuupphandlings- och tjänsteupphandlingskontrakt som centralförvaltningsmyndigheter sluter eller projekttävlingar som dessa myndigheter ordnar, 207 000 euro för varuupphandlings- och tjänsteupphandlingskontrakt som myndigheter på lägre nivå än centralförvaltningsmyndigheterna sluter eller projekttävlingar som dessa myndigheter ordnar och 750 000 euro för tjänsteupphandlingskontrakt om socialtjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XIV till direktivet.

Statsrådets principbeslut om främjande av hållbara miljö- och energilösningar (cleantech-lösningar) i offentlig upphandling har sedan 2013 förutsatt att målet för all statlig offentlig upphandling är en helhetslösning som främjar energi- och miljömålen samt utnyttjar cleantech-lösningar på det bästa sättet med tanke på total-ekonomisk fördelaktighet. För statens upphandlande enheter har genom principbeslutet ställts flera noggrannare energieffektivitetskrav som ligger i linje med artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet. På grundval av detta tillämpas en del av förpliktelseerna enligt energieffektivitetsdirektivet i samband med offentlig upphandling redan i praktiken. Den offentliga sektorn har betydande potential. Som främjare av och föregångare inom energieffektivitet kan de centralförvaltningsmyndigheterna vara en drivkraft som styr marknaden, företagen och konsumenterna. Den offentliga sektorn kan i egenskap av en stor aktör effektivt främja den tekniska utvecklingen samt marknadstillträdet för nya rena lösningar. Propositionen antas dock inte ha några betydande direkta ekonomiska effekter.

I förslaget föreskrivs att inköpet ska vara förenligt med bl.a. kostnadseffektivitet och tillräcklig konkurrens. Om det krav på energieffektivitet som uppställts för produkter, tjänster eller byggnader i avsevärd grad ökar upphandlingskostnaderna, har den centralförvaltningsmyndigheten möjlighet att i sista hand köpa ett mer kostnadseffektivt alternativ. Även iakttagandet av de allmänna principerna för offentlig upphandling måste säkerställas och då måste den centralförvaltningsmyndigheten även säkerställa tillräcklig konkurrens vid uppfyllandet av kraven på energieffektivitet. Vid bedömningen av kostnadseffektivitet kan även besparingar förväntas, när energi- och materialanvändningen effektiviseras. I fråga om de energieffektivaste lösningarna är kostnaderna under drifttiden mindre, eftersom mindre resurser förbrukas. Inköp med högre energieffektivitetsprestanda har således en positiv effekt när det gäller att minska kostnaderna under livscykeln.

Propositionens konsekvenser sträcker sig till företag och andra privata aktörer, såsom organisationer som erbjuder centralförvaltningsmyndigheter produkter, tjänster eller byggnader. Genom framhävande av den offentliga sektorns roll som föregångare inom energieffektivitet och i vidare bemärkelse främjande av hållbar utveckling kan det också skapas värdefulla referenser för företags exportmarknader. I bästa fall främjas ökad innovationsverksamhet genom energieffektivitetskraven för offentlig upphandling. Lagändringarna kan ha en positiv effekt även på affärsverksamheten och konkurrenskraften hos företag inom ren teknik. Propositionen bedöms dock inte ha betydande direkta konsekvenser för företagen, eftersom reglerna för upphandlingsförfarandet inte ändras genom den. Propositionen har inga direkta konsekvenser för hushållens ställning.

Propositionen syftar inte till att skapa nya förfaranden, så den har inte konsekvenser som sträcker sig till resurserna för myndighetsverksamheten eller allokeringen av resurserna. Propositionen har inte heller betydande konsekvenser för myndigheternas inbördes uppgifter eller behörighetsförhållanden. Förpliktelsen enligt artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet förutsätter i det enklaste fallet att när centralförvaltningsmyndigheter sluter sådana upphandlingskontrakt om produkter, tjänster eller byggnader som överstiger EU:s tröskelvärden, måste myndigheterna säkerställa att inköpet har hög energieffektivitetsprestanda och iaktta kraven

RP 162/2016 rd

på energieffektivitet enligt bilaga III. I upphandlingsförfarandet utgör energieffektivitetskraven en del av den tekniska specifikationen i anbudsförfrågan eller definitionen på parametrar som beskriver upphandlingsinnehållet i annat upphandlingsdokument. I praktiken är det alltså fråga om att ett kriterium läggs till de kriterier som redan tidigare använts vid upphandlingsförfarandet. Då riktas det inte nya förfaranderelaterade förpliktelser till myndigheternas verksamhet.

Tillämpningen av de föreslagna ändringarna i de upphandlande enheterna förutsätter dock att vetenskapen och kompetensen utvecklas samt tillgång till information som är à jour. Det bör finnas tillgång till tillräckligt mycket information och rådgivning om energieffektivitet, för att de upphandlande enheterna på lämpligt sätt ska kunna beakta de krav som ändringarna förutsätter i anbudsförfaranden i samband med offentlig upphandling. Uppnåendet av målen förutsätter insamling och sammanställning av information samt aktiv uppföljning av resultaten. Då kan propositionen medföra ökade kostnader för den myndighet som ansvarar för informationsförmedlingen och rådgivningen.

De direkta miljökonsekvenserna av propositionen bedöms vara små. Förbättringen av energieffektiviteten har positiva effekter på miljön, bland annat i och med att växthusgaserna och de använda resurserna minskar. Den centralförvaltningsmyndigheten har också möjlighet att i anbudsförfrågan förutsätta miljövänligare lösningar. Då kan den upphandlande enheten, om den så önskar, även sätta upp större mål i strävan att minska miljökonsekvenserna av sina inköp.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. I fråga om de ändringar i energieffektivitetslagen som gäller energibesiktningar av företag och tillsyn över företag har Energimyndigheten, som är tillsynsmyndighet, lämnat sina synpunkter och centrala förslag.

5 Remissyttranden och hur de har beaktats

Över utkastet till proposition begärdes utlåtande från olika ministerier, myndigheter samt andra intressentgrupper. Begäran om utlåtande skickades ut den 31 maj 2016 och remisstiden gick ut den 1 juli 2016. Remisstiden pågick i 5 veckor. Tidsfristen för remissförfarandet var kortare än vanligt på grund av det tidschema som anmälts till kommissionen.

Begäran om utlåtande skickades till sammanlagt 19 organisationer. Dessutom publicerades begäran om utlåtande på arbets- och näringsministeriets webbplats, för att alla intresserade skulle ha möjlighet att yttra sig om propositionen. Utlåtanden lämnades av kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, Energimyndigheten, Tekes, Hansel Ab, Motiva Oy samt Senatfastigheter. I utlåtandena ansågs det i allmänhet vara bra att kraven på energieffektivitet vid offentlig upphandling fogas till energieffektivitetslagen. Det ansågs också vara viktigt att man ser till att kraven på energieffektivitet i fråga om offentliga organs inköp genomförs konsekvent med beaktande av de allmänna principerna om offentlig upphandling samt genom att säkerställa kostnadseffektivitet såväl som tillräcklig konkurrens för inköpen. De bestämmelser om ändringsökande som föreslogs i utkastet till proposition redigerades utifrån utlåtanden från justitieministeriet, finansministeriet, utrikesministeriet och Hansel Ab. I överensstämmelse med försvarsministeriets utlåtande gjordes terminologiska preciseringar i paragrafen om undantag i fråga om försvarsförvaltningens och Gränsbevakningsväsendets inköp. Motiveringarna till lagförslaget kompletterades också i överensstämmelse med respons som inkom under remissförfarandet. Miljöministeriet, Motiva Oy samt Tekes betonade att det i syfte att uppnå målen för lagförslaget måste tillförsäkras att de upphandlande enheterna har tillgång till tillräckligt med rådgivning och verktyg med hjälp av vilka kompetensen kan utvecklas systematiskt.

Undervisnings- och kulturministeriet, inrikesministeriet, statsrådets kansli, Konkurrens- och konsumentverket, Tukes samt Elinkeinoelämän Keskusliitto ry besvarade också begäran om utlåtande och konstaterade att de inte har något att yttra om lagförslaget.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 § Tillämpningsområde. Till paragrafen om tillämpningsområdet föreslås det att 3 punkten ändras så att en ny 4 punkt kan fogas. Ändringen är teknisk och innehållet motsvarar 3 punkten i gällande lag.

Det föreslås att en ny 4 punkt fogas till paragrafen om tillämpningsområdet. I punkten föreskrivs att även centralförvaltningsmyndigheter omfattas av tillämpningsområdet när de upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i 5 a kap.

3 § Definitioner. Det föreslås att sådana centrala definitioner i artikel 2 i energieffektivitetsdirektivet som inte finns i den nationella lagstiftningen fogas till lagen. Till paragrafen fogas nya 2 a—2 b, 11 a, 12 a, 16—17 punkter och ändras 15 punkten.

I föreslagna 2 a punkten definieras energibesparingen. Mängden sparad energi fastställs genom antingen mätning eller uppskattning av användningen före och efter genomförandet av en åtgärd för att förbättra energieffektiviteten. Den föreslagna 2 a punkten motsvarar artikel 2.5 i direktivet.

Den slutliga energianvändningen i föreslagna 2 b punkten motsvarar artikel 2.3 i direktivet. Med slutlig energianvändning avses all energi som levereras till olika sektorer, såsom industrin, transporter, hushåll, tjänster och jordbruk.

I den föreslagna 11 a punkten definieras energitjänst. Definitionen motsvarar artikel 2.7 i direktivet.

I den föreslagna 12 a punkten definieras kraftvärmepanna som en panna som kan användas vid kraftvärmedrift för el- och värmeproduktion. Punkten motsvarar artikel 2.37 i direktivet.

Det föreslås en teknisk ändring till 15 punkten så att nya 16—17 punkter kan fogas. Innehållet av punkten motsvarar gällande lag.

Genom definitionen av offentliga organ som föreslås i 16 punkten definieras upphandlande myndigheter som gör offentliga inköp. I punkten finns en hänvisning till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (nedan direktivet om offentlig upphandling). Den föreslagna 16 punkten motsvarar artikel 2.8 i direktivet. Hänvisningen i direktivet till det upphävda upphandlingsdirektivet rättas genom en hänvisning till det nya direktivet om offentlig upphandling.

Med centralförvaltningsmyndighet som definieras i föreslagna 17 punkten avses alla offentliga organ vilkas behörighet sträcker sig över statens hela territorium. Till exempel ministerier och sådana ämbetsverk, inrättningar och andra organ som är direkt underställda ett ministerium samt sådana ämbetsverk, riksdagen och domstolar. I bilaga I till direktivet om offentlig upphandling finns en förteckning över centralförvaltningsmyndigheter. Den är riktgivande och omfattar alla ministerier samt ämbetsverk och inrättningar som är underställda ministerier. Definitionen av centralförvaltningsmyndighet i föreslagna 17 punkten följer syftet med förteckningen i bilaga I till direktivet om offentlig upphandling samt upphandlingslagen, men i lagen ska inte ges en uttömmande förteckning över de centralförvaltningsmyndigheterna. Förslaget motsvarar artikel 2.9 i direktivet.

2 kap. Energibesiktningar

7 § Befrielse från obligatorisk energibesiktning. Det föreslås att 7 § ändras så att formuleringen i 1 och 2 mom. ”energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett oberoende organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder ” ersätts med formuleringen ”energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som ackrediterats av ett oberoende organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder”. Den gällande ordalydelsen är problematisk, eftersom vilket som helst oberoende företag enligt lagen i praktiken skulle kunna certifiera det energiledningssystem eller miljöför-

RP 162/2016 rd

valtningssystem som avses i paragrafen. För tydlighetens skull bör det förutsättas att det certifierande företaget har ackrediterats, för att företagets kompetens ska kunna säkerställas i tillräcklig grad.

10 § Företagets energibesiktningsrapport. Enligt 1 mom. i paragrafen ska besiktningsrapporten bevaras i minst tio år. Det föreslås att momentet ändras så att tiden för bevaring av besiktningsrapporten förkortas till fem år. Enligt den gällande lagen granskar Energimyndigheten högst fyra år gamla rapporter, så företaget behöver inte bevara rapporter som är äldre än så.

11 § Objektsbesiktningsrapport. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs att objektsbesiktningsrapporter ska bevaras i minst tio år. Det föreslås att tidsfristen för bevaring av objektsbesiktningsrapporter förkortas till fem år, eftersom det till Energimyndigheten enligt lagen kan inlämnas högst fyra år gamla rapporter. I enlighet med målen att avveckla onödig reglering behöver tiden för bevaring av objektsbesiktningsrapporter inte vara längre än vad tillsynsmyndigheten förutsätter.

12 § Tillsyn. I 2 mom. i paragrafen om tillsyn föreskrivs att Energimyndigheten har rätt att få rapporten om en objektsbesiktning som ingår i ett företags obligatoriska energibesiktning in för granskning. I syfte att säkerställa tillräcklig tillsyn föreslås att 2 mom. ändras så att utöver objektsbesiktningsrapporten även rapporten om en objektsbesiktning som ingår i ett företags obligatoriska energibesiktning på begäran ska lämnas in till Energimyndigheten för granskning.

Enligt 7 § i lagen kan ett företag befrias från den obligatoriska energibesiktning som föreskrivs i 6 §, om företaget tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som avses i paragrafen. Med tanke på tillsynen vore det nyttigt om även tillräckliga bevis på de tillämpande systemen på begäran ska lämnas in till Energimyndigheten. För tillsynen behöver Energimyndigheten även sådana andra uppgifter från företag som inte nämns i lagen. Därför föreslås att det till 2 mom. i paragrafen vad gäller sådana övriga uppgifter fogas en bestämmelse där företaget förpliktas att till Energimyndigheten lämna in även andra uppgifter som behövs vid tillsynen.

5 a kap. Offentliga organs inköp

Det föreslås att ett nytt 5 a kap. fogas till lagen. I kapitlet föreskrivs om centralförvaltningsmyndigheters energieffektiva inköp. Genom bestämmelserna genomförs artikel 6 i energieffektivitetsdirektivet samt bestämmelserna i bilaga III som hänför sig till artikeln.

29 a § Energieffektivitet i centralförvaltningens anskaffningar. I paragrafen föreskrivs om centralförvaltningsmyndigheters skyldighet att under vissa förutsättningar upphandla endast produkter, tjänster och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska centralförvaltningsmyndigheter endast upphandla produkter, tjänster, och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda om det är möjligt med avseende på kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens. Momentet baserar sig på första stycket i artikel 6.1.

Kostnadseffektiviteten bör bedömas med tanke på produktens, tjänstens eller byggnadens hela livscykel. I ljuset av energieffektivitetsdirektivet avses med kostnadseffektivitet dock inte nödvändigtvis direkt marknadens billigaste alternativ när det gäller kostnaderna under livscykeln, eftersom direktivet förpliktar centralförvaltningsmyndigheter att i verkligheten upphandla produkter och anordningar med högre energieffektivitetsprestanda och inte enbart produkter och anordningar som har de billigaste kostnaderna och uppfyller minimikraven på energieffektivitet. På basis av systematisk, sanningsenlig och genomsynlig prövning har centralförvaltningsmyndigheter dock möjlighet att upphandla produkter med lägre energieffektivitetsprestanda, om kostnaderna under livscykeln för produkter som hör till den allra högsta energieffektivitetsklassen är betydligt högre än motsvarande kostnader för produkter som hör till lägre klasser.

Med ekonomisk genomförbarhet kan hänvisas till både produktens, tjänstens eller byggnadens egentliga inköpspris och de kostnader som användningen medför. I fråga om energieffektivare lösningar är kostnaderna under drifttiden ofta mindre, eftersom energiförbrukningen är mindre. Till denna del blir det viktigt att bedöma produktens, tjänstens eller byggnadens egentliga inköpspris och andra kostnader under drifttiden, såsom reparations- och underhållskostnader.

Hållbarhet i vidare bemärkelse står sällan i konflikt med energieffektivitet. Om dock en produkt, tjänst eller byggnad med högre energieffektivitetsprestanda som lämpar sig som upphandlingsobjekt som helhet bedömd är ett skadligare alternativ med tanke på miljön, kan centralförvaltningsmyndigheten utifrån genomsynlig

RP 162/2016 rd

och sanningsenlig prövning välja ett alternativ som är gynnsammare för miljön i stället för produkten med högst energieffektivitetsprestanda. Prövningen bör dock basera sig på allmänt använda forsknings, mättnings- och bedömningsmetoder.

Innovativa tekniska lösningar samt deras lämplighet som ett kriterium i jämförelsen kan leda till att det i verkligheten bara finns ett fåtal aktörer på marknaden. I fråga om vissa produkter med hög energieffektivitetsprestanda som hör till den högsta energiklassen kan dessa endast tillhandahållas av enskilda aktörer, och då kan inte tillräckligt omfattande konkurrensutsättning genomföras vid upphandlingsförfarandet. På grund av detta ska centralförvaltningsmyndigheter vid upphandling av produkter, tjänster och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda även beakta behovet att säkerställa tillräcklig konkurrens.

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs i överensstämmelse med energieffektivitetsdirektivet om de tröskelvärden vid vars överstigande offentliga organ bör upphandla endast produkter, tjänster eller byggnader med hög energieffektivitetsprestanda. I momentet ingår en hänvisning till direktivet om offentlig upphandling, där tröskelvärdenas storlek anges i artikel 4. Det föreslagna momentet motsvarar andra stycket i artikel 6.1, enligt vilket kraven på energieffektivitet endast tillämpas på centralförvaltningsmyndigheters inköp som överstiger EU-tröskelvärdena.

29 b § Upphandling av produkter. I paragrafen föreskrivs om energieffektivitetskrav för produkter som centralförvaltningsmyndigheter upphandlar. I 1 mom. i paragrafen hänvisas till lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008), genom vilken Europaparlamentets och rådets energimärkningsdirektiv och ekodesigndirektiv genomförts nationellt. I momentet föreskrivs att centralförvaltningsmyndigheter endast ska upphandla produkter som hör till den högsta energieffektivitetsklassen, om produkterna är försedda med energimärkning i enlighet med genomförandeakten för produktgruppen som utfärdats med stöd av direktiv 2010/30/EU. Om produkten inte har energimärkning, men det för produkten har fastställts referensvärden för energieffektivitet i en genomförandeåtgärd för produktgruppen som utfärdats med stöd av direktiv 2009/125/EG om ekodesign, ska centralförvaltningsmyndigheter upphandla endast produkter som motsvarar dessa referensvärden. De referensvärden som anges i genomförandeåtgärderna för varje produktgrupp motsvarar referensvärdena för den bästa teknik som finns tillgänglig på marknaden, dvs. referensvärdena för högsta energieffektivitetsprestanda. Momentet motsvarar punkterna a och b i bilaga III till direktivet.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs att om föremålet för inköpet är ett produktpaket som i sin helhet omfattas av tillämpningsområdet för en genomförandeåtgärd för energimärkning, kan den upphandlande enheten ge den totala energieffektiviteten för produktpaketet förtur i förhållande till enskilda produkters energieffektivitet. Således kan den centralförvaltningsmyndigheten vid upphandlingen förutsätta att produktpaketet hör till den bästa energieffektivitetsklassen när det gäller den totala energieffektiviteten, i stället för att förutsätta att enskilda produkter i produktpaketet hör till den bästa energieffektivitetsklassen. Paragrafens 2 mom. motsvarar artikel 6.4 i direktivet.

I 3 mom. föreskrivs om energieffektivitetskrav för kontorsutrustning. Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning har i EU genomförts ett avtal mellan Amerikas förenta staters regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning som upprättades den 20 december 2006. Över ingåendet av avtalet utfärdades Europarådets beslut 2006/1005/EG. Det avtalsenliga s.k. Energy Star-programmet är frivilligt, men i artikel 6 i förordningen förpliktas centralförvaltningsmyndigheter att vid upphandling av kontorsutrustning tillämpa energieffektivitetskrav på minst Energy Star-nivå. I momentet föreskrivs att centralförvaltningsmyndigheter endast ska upphandla kontorsutrustning som motsvarar de energieffektivitetskrav som anges i bilaga C till det så kallade Energy Star-programmet som omfattas av tillämpningsområdet för Europarådets beslut 2006/1005/EG. Programmet gäller datorer, bildskärmar samt bildgivande utrustning, såsom kopieringsmaskiner, faxar, utskrivare, skannrar, postningsmaskiner och flerk Funktionsapparater. Paragrafens 3 mom. motsvarar punkt c i bilaga III till direktivet.

Enligt föreslagna 4 mom. ska de centralförvaltningsmyndigheterna vid upphandling av däck endast köpa däck som hör till den högsta klassificeringen för drivmedelseffektivitet på det sätt som definieras i Europaparlamentets och rådets direktiv (EG) nr 1222/2009 om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar. Paragrafens 4 mom. motsvarar punkt d i bilaga III till energieffektivitetsdirektivet. Kravet på högsta klassificeringen för drivmedelseffektivitet hindrar dock inte de centralförvaltningsmyndigheterna från att upphandla däck som hör till den högsta klassificeringen för väggrepp på vått underlag eller den högsta klassificeringen för externt däck- och vägbanebuller, om det är motiverat av skäl som hänför sig till säkerhet eller folkhälsa. I momentet finns en hänvisning till förordning nr 1222/2009. Enligt artikel 2 i förordningen lämnas bland annat regummerade däck, terränggående däck för yrkesmässigt

bruk samt däck som försetts med tilläggsutrustning för att förbättra friktionsegenskaperna, som t.ex. dubbdäck, utanför tillämpningsområdet.

29 c § Upphandling av tjänster. I paragrafen föreslås bestämmelser om att de centralförvaltningsmyndigheterna i anbudsförfrågningar om tjänstekontrakt ska kräva att tjänsteleverantörerna vid anbud om tjänsterna i fråga endast använder produkter som uppfyller de krav som avses i 29 b §. Kravet tillämpas endast på nya produkter som tjänsteleverantören upphandlar delvis eller helt direkt för att erbjuda tjänsten i fråga. Kravet på energieffektivitet vid upphandling av tjänster gäller sådana produkter vars användning direkt eller indirekt hänför sig till produktionen av tjänsten. Paragrafen motsvarar punkt e i bilaga III till direktivet.

29 d § Upphandling av byggnader med hög energiprestanda. Bestämmelser om upphandling av byggnader med hög energiprestanda föreslås i 29 d §. Enligt paragrafen ska de centralförvaltningsmyndigheterna endast upphandla och ingå nya hyreskontrakt om sådana byggnader som uppfyller minimikraven på energiprestanda. I paragrafen hänvisas till de krav på energiprestanda som anges i 117 g § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999). Byggnadernas energiprestanda bör kunna visas med energicertifikat i enlighet med lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013). Den föreslagna paragrafen motsvarar punkt f i bilaga III till direktivet. I direktivet hänvisas till de minimikrav på energiprestanda som anges i direktivet om byggnaders energiprestanda. Minimikraven har genomförts nationellt genom bestämmelser i markanvändnings- och bygglagen.

Enligt punkt 1 befrias totalrenovering eller rivning av byggnaden från kravet, på det sätt som möjliggörs av led i) i led f) i bilaga III.

Enligt punkt 2 befrias offentliga organs inköp från kravet då avsikten är att sälja byggnaden vidare utan att använda den för det offentliga organets eget syfte, på det sätt som möjliggörs av led ii) i led f) i bilaga III.

Enligt punkt 3 befrias dessutom inköp från kravet då avsikten är att bevara byggnaden som en byggnad med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på grund av dess särskilda arkitektoniska eller historiska värde, på det sätt som möjliggörs av led iii) i led f) i bilaga III.

Det ska beaktas att det inte finns något tröskelvärde för byggnader i de tröskelvärden som anges i artikel 4 i direktivet om offentlig upphandling 2014/24/EU. Kraven på energiprestanda gäller således alla byggnader som centrala offentliga myndigheter upphandlar i Finland, förutom de undantag som anges i 1—3 punkten.

29 e § Försvarsförvaltningens inköp. Det föreslås att de krav på energiprestanda vid centralförvaltningsmyndigheters inköp av produkter, tjänster och byggnader som avses i 29 a—29 d § inte tillämpas inte på upphandlingskontrakt enligt lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). De förpliktelser som gäller krav på energiprestanda tillämpas på försvarsförvaltningens och Gränsbevakningsväsendets upphandlingskontrakt endast till den del som tillämpningen inte medför en konflikt med arten av och det primära syftet med försvarsförvaltningens åtgärder. Gränsbevakningsväsendet är en myndighet för den inre säkerheten under ledning av inrikesministeriet. Gränsbevakningsväsendet är en del av försvarsförvaltningen och deltar i det militära försvaret. I paragrafen föreslås att bestämmelsen om undantag i fråga om försvarsförvaltningens inköp även gäller Gränsbevakningsväsendet och inköp som hänför sig till gränssäkerhet. Den föreslagna paragrafen motsvarar artikel 6.2 i direktivet.

6 kap. Särskilda bestämmelser

32 § Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut som Energimyndigheten fattat i egenskap av tillsynsmyndighet för energieffektivitetslagen. Enligt paragrafen förutsätter överklagande av förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen besvärstillstånd i annat ärende än återkallande av behörigheten för en person som ansvarar för energibesiktningen i enlighet med 17 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att man slopar undantaget som gäller 17 § och att besvärstillståndet gäller alla ärenden som behandlas enligt energieffektivitetslagen. Ändringen ligger i linje med justitieministeriets ståndpunkt samt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 55/2014 rd). Grundlagsutskottet anser att ärendets art eller betydelse inte med nödvändighet förutsätter tillträde till högsta förvaltningsdomstolen utan besvärstillstånd ens i alla tillsynsärenden som begränsar näringsverksamheten.

2 Ikraftträdande

Tidsfristen för genomförandet av direktivet gick ut den 5 juni 2014. Direktivets förpliktelser i samband med offentlig upphandling tillämpas redan delvis vid olika inköp. Finlands svar på kommissionens motiverade yttrande av den 20 oktober 2015 är att de punkter i direktivet som fattas kommer att införlivas i den nationella lagstiftningen genom en lag om ändring av energieffektivitetslagen. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I lagens 32 § föreskrivs att fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd i alla ärenden som behandlas i enlighet med energieffektivitetslagen. Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis (GrUU 32/2012 rd) har systemet med besvärstillstånd tidigare behövt granskas med avseende på proportionalitetsprincipen bland annat sett på vilken dignitet och karaktär ärendena haft. Även tillräckligheten med avseende på rättssäkerheten av rättsmedel som kommer före högsta förvaltningsdomstolen har behövt bedömas grundligt för varje kundgrupp. Enligt utskottets nyaste praxis bör det förvaltningsrättsliga systemet för att söka ändring ses som en helhet där möjligheten att överklaga till högsta förvaltningsdomstolen utgör en del. Grundlagsutskottet har ansett att det inte längre finns skäl att i princip förhålla sig restriktivt till systemet med besvärstillstånd eller en utvidgning av det (GrUU 32/2012). Utskottet anser det rentav viktigt att konsekvent föra vidare arbetet med att utveckla och utvidga systemen för omprövning och besvärstillstånd (GrUU 55/2014 rd). Enligt grundlagsutskottets nuvarande praxis förutsätter överklagan av förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen besvärstillstånd i alla ärenden i enlighet med energieffektivitetslagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag om ändring av energieffektivitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i energieffektivitetslagen (1429/2014) 2 § 3 punkten, 3 § 15 punkten 7 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom., 11 § 1 mom., 12 § 2 mom. och 32 § samt
fogas till 2 § en ny 4 punkt, till 3 § nya 2 a-, 2 b-, 11 a-, 12 a-, 16 och 17 punkter och till lagen ett nytt 5 a kap. som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

3) nät för fjärrvärme och fjärrkyla, termiska elproduktionsanläggningar och sådana industrianläggningar som kan tillföra användbar överskottsvärme,

4) centralförvaltningsmyndigheter som avses i 3 § 17 punkten när de upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i 5 a kap.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2 a) *energibesparing* en mängd sparad energi som fastställs genom mätning eller uppskattning av användningen före och efter genomförandet av en åtgärd för att förbättra energieffektiviteten, med normalisering för yttre förhållanden som påverkar energianvändningen,

2 b) *slutlig energianvändning* all energi som levereras till industrin, transporter, hushåll, tjänster och jordbruk, dock inte energi som använts för omvandling eller produktion av energi,

11 a) *energitjänst* den fysiska vinst, nytta eller fördel som erhålls genom en kombination av energi med energieffektiv teknik eller med åtgärder, som kan inbegripa den drift, det underhåll och den kontroll som krävs för tillhandahållande av tjänsten, som tillhandahålls på grundval av ett avtal och som under normala förhållanden påvisats leda till kontrollerbar och mätbar eller uppskattningsbar förbättring av energieffektivitet eller primärenergibesparingar,

12 a) *kraftvärmepanna* panna som kan användas vid kraftvärmedrift för el- och värmeproduktion,

15) *omfattande uppgradering* renoveringsarbeten vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar enhet,

16) *offentliga organ* upphandlande myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, nedan *direktivet om offentlig upphandling*,

17) *centralförvaltningsmyndigheter* alla offentliga organ vilkas behörighet sträcker sig över statens hela territorium.

7 §

RP 162/2016 rd
Befrielse från obligatorisk energibesiktning

Om ett företag tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett ackrediterat organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder och som inbegriper energibesiktning som uppfyller i denna lag eller med stöd av den föreskrivna minimikrav, behöver företaget inte genomföra obligatorisk energibesiktning enligt 6 §.

Som ett i 1 mom. avsett certifierat energiledningssystem betraktas åtminstone det certifierade systemet ISO 50 001 samt det certifierade systemet ISO 14 001 i kombination med ett energiledningssystem som certifierats av ett ackrediterat organ och vars krav på energibesiktningar överensstämmer med systemet ISO 50 001.

10 §

Företagets energibesiktningsrapport

Det ska avfattas en rapport om energibesiktningen av ett företag. Besiktningsrapporten ska bevaras i minst fem år. Företaget får inte ha en energibesiktningsrapport som är mer än fyra år gammal.

11 §

Objektsbesiktningsrapport

Det ska avfattas en rapport om varje objektsbesiktning som inkluderas i energibesiktningen av ett företag. Rapporten ska bevaras i minst fem år. Ett företag ska lämna de viktigaste uppgifterna i varje objektsbesiktningsrapport som inkluderats i energibesiktningen av företaget till ett register som Energimyndigheten för el- eller anvisar inom tre månader från det att objektsbesiktningsrapporten blivit färdig.

12 §

Tillsyn

Energimyndigheten har rätt att få rapporterna om ett företags obligatoriska energibesiktning och om en objektsbesiktning som ingår i energibesiktningen in för granskning. Energibesiktningsrapporten, den däri ingående objektsbesiktningsrapporten samt andra uppgifter som myndigheten behöver för tillsynen ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten. Rapporterna om energibesiktningen och objektsbesiktningen får inte vara mer än fyra år gamla.

5 a kap

Offentliga organs upphandling

29 a §

Energieffektivitet i centralförvaltningens anskaffningar

Centralförvaltningsmyndigheterna ska anskaffa produkter, tjänster, och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda om det är möjligt med avseende på kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens.

Skyldigheten enligt 1 mom. gäller sådana upphandlingskontrakt om produkter, tjänster och byggnadsentreprenader som ingås av centralförvaltningsmyndigheter och vars värde motsvarar minst de tröskelvärden som anges i artikel 4 i direktivet om offentlig upphandling.

RP 162/2016 rd

29 b §

Upphandling av produkter

Om den produkt som upphandlas omfattas av tillämpningsområdet för lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008) och produkten är försedd med energimärkning, får centralförvaltningsmyndigheten enbart upphandla produkter som tillhör den högsta möjliga energieffektivitetsklassen. Om produkten inte har energimärkning, men det för produkten ställs krav på energieffektivitet i Europeiska kommissionens genomförandeakt om ekodesign för produktgruppen, får centralförvaltningsmyndigheten upphandla enbart produkter som motsvarar de referensvärden för energieffektivitet som anges i genomförandeakten. Vid upphandling av produkter ska dock behovet att säkerställa tillräcklig konkurrens beaktas.

Om upphandlingen gäller ett produktpaket som i sin helhet omfattas av tillämpningsområdet för en genomförandeakt som avses i 1 mom., får centralförvaltningsmyndigheten i upphandlingsbeslutet ge den samlade energieffektiviteten för produktpaketet företräde framför enskilda produkters energieffektivitet och köpa ett sådant produktpaket som hör till den högsta energieffektivitetsklassen.

En centralförvaltningsmyndighet får endast köpa kontorsutrustning som motsvarar minst de energieffektivitetskrav som avses i bilaga C till det avtal som är kopplat till rådets beslut 2006/1005/EG om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta stater regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning.

Centralförvaltningsmyndigheter får endast köpa däck som hör till klass A enligt den klassificering för drivmedelseffektivitet som anges i Europaparlamentets och rådets förordning 2009/1222/EG om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar. Centralförvaltningsmyndigheterna får dock av skäl som hänför sig till säkerhet eller folkhälsa köpa däck som enligt den förordningen hör till klass A enligt klassificeringen för väggrepp på vått underlag eller för externt däck- och vägbanebuller.

29 c §

Upphandling av tjänster

Centralförvaltningsmyndigheter ska i anbudsförfrågningar om tjänstekontrakt förutsätta att tjänsteleverantörerna använder produkter som uppfyller de krav som avses i 29 b §, till den del tjänsteleverantören köper in nya produkter helt eller delvis i syfte att erbjuda tjänsterna.

29 d §

Upphandling av byggnader med hög energiprestanda

Centralförvaltningsmyndigheter får endast köpa och ingå nya hyresavtal om sådana byggnader som uppfyller minimikraven på energiprestanda enligt 117 g § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och som har energicertifikat i enlighet med lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013), om inte syftet med anskaffningen är

- 1) totalrenovering eller rivning av byggnaden,
- 2) att sälja byggnaden utan att använda den för det centralförvaltningsmyndighetens eget syfte, eller
- 3) att bevara byggnaden som en byggnad med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på grund av dess särskilda arkitektoniska eller historiska värde.

29 e §

Försvarsförvaltningens inköp

Bestämmelserna i 29 a—29 d § tillämpas inte på upphandlingskontrakt enligt lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). På försvarsförvaltningens och Gränsbevakningsväsendets upphandlingskontrakt ska paragraferna i fråga tillämpas endast till den del detta inte kommer i konflikt med försvarsförvaltningens natur och huvudsakliga syfte.

RP 162/2016 rd

32 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut

I ett beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 september 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Näringsminister Olli Rehn

*Bilaga
Parallelltext*

Lag om ändring av energieffektivitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i energieffektivitetslagen (1429/2014) 2 § 3 punkten, 3 § 15 punkten 7 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom., 11 § 1 mom., 12 § 2 mom. och 32 § samt
fogas till 2 § en ny 4 punkt, till 3 § nya 2 a-, 2 b-, 11 a-, 12 a-, 16 och 17 punkter och till lagen ett nytt 5 a kap. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

3) nät för fjärrvärme och fjärrkyla, termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar som kan tillföra användbar överskottsvärme.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

Föreslagen

2 §

Tillämpningsområde

3) nät för fjärrvärme och fjärrkyla, termiska elproduktionsanläggningar och **sådana** industrianläggningar som kan tillföra användbar överskottsvärme,
4) centrala statliga myndigheter när de upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i 5 a kap.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2 a) **energibesparing** en mängd sparad energi som fastställs genom mätning eller uppskattning av användningen före och efter genomförandet av en åtgärd för att förbättra energieffektiviteten, med normalisering för yttre förhållanden som påverkar energianvändningen,

2 b) **slutlig energianvändning** all energi som levereras till industrin, transporter, hushåll, tjänster och jordbruk, dock inte energi som använts för omvandling eller produktion av energi,

11 a) **energitjänst** den fysiska vinst, nytta eller fördel som erhålls genom en kombination av energi med energieffektiv teknik eller med åtgärder, som kan inbegripa den drift, det underhåll och den kontroll som krävs för tillhandahållande av tjänsten, som tillhandahålls på grundval av ett avtal och som under normala förhållanden påvisats leda till kontrollerbar och mätbar eller uppskattningsbar förbättring av energieffektivitet eller primärenergibesparingar,

12 a) *kraftvärmepanna* panna som kan användas vid kraftvärmedrift för el- och värmeproduktion,

15) *omfattande uppgradering* renoveringsarbeten vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar enhet.

15) *omfattande uppgradering* renoveringsarbeten vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar enhet,

16) *offentliga organ* upphandlande myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, nedan *direktivet om offentlig upphandling*,

17) *centralförvaltningsmyndigheter* alla offentliga organ vilkas behörighet sträcker sig över statens hela territorium.

7 §

Befrielse från obligatorisk energibesiktning

Om ett företag tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett *oberoende* organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder och som inbegriper energibesiktning som uppfyller i denna lag eller med stöd av den föreskrivna minimikrav, *ska* företaget *befrias från kravet på* obligatorisk energibesiktning enligt 6 §.

Som ett i 1 mom. avsett certifierat energiledningssystem betraktas åtminstone det certifierade systemet ISO 50 001 samt det certifierade systemet ISO 14 001 i kombination med ett energiledningssystem som certifierats av ett *oberoende* organ och vars krav på energibesiktningar överensstämmer med systemet ISO 50 001.

7 §

Befrielse från obligatorisk energibesiktning

Om ett företag tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett **ackrediterat** organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder och som inbegriper energibesiktning som uppfyller i denna lag eller med stöd av den föreskrivna minimikrav, **behö-**
ver företaget **inte genomföra** obligatorisk energibesiktning enligt 6 §.

Som ett i 1 mom. avsett certifierat energiledningssystem betraktas åtminstone det certifierade systemet ISO 50 001 samt det certifierade systemet ISO 14 001 i kombination med ett energiledningssystem som certifierats av ett **ackrediterat** organ och vars krav på energibesiktningar överensstämmer med systemet ISO 50 001.

10 §

Företagets energibesiktningsrapport

Det ska avfattas en rapport om energibesiktningen av ett företag. Besiktningsrapporten ska bevaras i minst *tio* år. Företaget får inte ha en energibesiktningsrapport som är mer än fyra år gammal.

10 §

Företagets energibesiktningsrapport

Det ska avfattas en rapport om energibesiktningen av ett företag. Besiktningsrapporten ska bevaras i minst **fem** år. Företaget får inte ha en energibesiktningsrapport som är mer än fyra år gammal.

11 §

Objektsbesiktningsrapport

Det ska avfattas en rapport om varje objektsbesiktning som inkluderas i energibesiktningen av ett företag. Rapporten ska bevaras i minst *tio* år. Ett företag ska lämna de viktigaste uppgifterna i varje objektsbesiktningsrapport som inkluderas i energibesiktningen av företaget till ett register som Energimyndigheten för eller anvisar inom tre månader från det att objektsbesiktningsrapporten blivit färdig.

11 §

Objektsbesiktningsrapport

Det ska avfattas en rapport om varje objektsbesiktning som inkluderas i energibesiktningen av ett företag. Rapporten ska bevaras i minst **fem** år. Ett företag ska lämna de viktigaste uppgifterna i varje objektsbesiktningsrapport som inkluderas i energibesiktningen av företaget till ett register som Energimyndigheten för eller anvisar inom tre månader från det att objektsbesiktningsrapporten blivit färdig.

12 §

Tillsyn

Energimyndigheten har rätt att få *rapporten* om en objektsbesiktning som ingår i *ett företags obligatoriska* energibesiktning in för granskning. *Rapporten* ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten *och får inte vara mer än fyra år gammal*.

12 §

Tillsyn

Energimyndigheten har rätt att **få rapporterna om ett företags obligatoriska energibesiktning och** om en objektsbesiktning som ingår i **energibesiktningen in för granskning. Energibesiktningsrapporten, den däri ingående objektsbesiktningsrapporten samt andra uppgifter som myndigheten behöver för tillsynen** ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten. **Rapporterna om energibesiktningen och objektsbesiktningen får inte vara mer än fyra år gamla.**

5 a kap

Offentliga organs upphandling

29 a §

Energieffektivitet i centralförvaltningens anskaffningar

Centralförvaltningsmyndigheterna ska anskaffa produkter, tjänster, och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda om det är möjligt med avseende på kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens.

Skyldigheten enligt 1 mom. gäller sådana upphandlingskontrakt om produkter, tjänster och byggnadsentreprenader som ingår av centralförvaltningsmyndigheter och vars värde motsvarar minst de tröskelvärden som anges i artikel 4 i direktivet om offentlig upphandling.

29 b §

Upphandling av produkter

Om den produkt som upphandlas omfattas av tillämpningsområdet för lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008) och produkten är försedd med energimärkning, får centralförvaltningsmyndigheten enbart upphandla produkter som tillhör den högsta möjliga energieffektivitetsklassen. Om produkten inte har energimärkning, men det för produkten ställs krav på energieffektivitet i Europeiska kommissionens genomförandeakt om ekodesign för produktgruppen, får centralförvaltningsmyndigheten upphandla enbart produkter som motsvarar de referensvärden för energieffektivitet som anges i genomförandeakten. Vid upphandling av produkter ska dock behovet att säkerställa tillräcklig konkurrens beaktas.

Om upphandlingen gäller ett produktpaket som i sin helhet omfattas av tillämpningsområdet för en genomförandeakt som avses i 1 mom., får centralförvaltningsmyndigheten i upphandlingsbeslutet ge den samlade energieffektiviteten för produktpaketet företräde framför enskilda produkters energieffektivitet och köpa ett sådant produktpaket som hör till den högsta energieffektivitetsklassen.

En centralförvaltningsmyndighet får endast köpa kontorsutrustning som motsvarar minst de energieffektivitetskrav som avses i bilaga C till det avtal som är kopplat till rådets beslut 2006/1005/EG om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta staters regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning.

Centralförvaltningsmyndigheter får endast köpa däck som hör till klass A enligt den klassificering för drivmedelseffektivitet som anges i Europaparlamentets och rådets förordning 2009/1222/EG om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar. Centralförvaltningsmyndigheterna får dock av skäl som hänför sig till säkerhet eller folkhälsa köpa däck som enligt den förordningen hör till klass A enligt klassificeringen för väggrepp på vått underlag eller för externt däck- och vägbanebuller.

29 c §

Upphandling av tjänster

Centralförvaltningsmyndigheter ska i anbudsförfrågningar om tjänstekontrakt förutsätta att tjänsteleverantörerna använder produkter som uppfyller de krav som avses i 29 b §, till den del tjänsteleverantören köper in nya produkter helt eller delvis i syfte att erbjuda tjänsterna.

29 d §

Upphandling av byggnader med hög energiprestanda

Centralförvaltningsmyndigheter får endast köpa och ingå nya hyresavtal om sådana byggnader som uppfyller minimikraven på energiprestanda enligt 117 g § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och som har energicertifikat i enlighet med lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013), om inte syftet med anskaffningen är

- 1) totalrenovering eller rivning av byggnaden,
- 2) att sälja byggnaden utan att använda den för det centralförvaltningsmyndighetens eget syfte, eller
- 3) att bevara byggnaden som en byggnad med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på

grund av dess särskilda arkitektoniska eller historiska värde.

29 e §

Försvarsförvaltningens inköp

Bestämmelserna i 29 a—29 d § tillämpas inte på upphandlingskontrakt enligt lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). På försvarsförvaltningens och Gränsbevakningsväsendets upphandlingskontrakt ska paragraferna i fråga tillämpas endast till den del detta inte kommer i konflikt med försvarsförvaltningens natur och huvudsakliga syfte.

32 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut

I ett beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *I andra beslut som förvaltningsdomstolen meddelat än beslut i ärenden som avses i 17 § i denna lag får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.*

32 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut

I ett beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). ***Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.***

Denna lag träder i kraft den 20 .